

SLICZNA PANIENKA

HALMEN I KRUBBAN

TEXT och MUSIK: Folklig polsk julsång troligen från 1400-talet.

I Polen och andra östeuropeiska länder hade man som sed att lägga halm under bordsduken på julbordet och strö halm under mattorna när man bad julbönen. Detta gjorde man för att påminna sig om den halm som Jesus låg på i krubban i Betlehem. Julens Vigilia (ett forntida namn på den gudstjänst som firas natten före en stor högtidsdag) börjar när man ser aftonstjärnan på julafton. Då tänds ett ljus i fönstret för att med det lysa vägen för Jesusbarnet. Man lämnar också en plats ledig vid bordet. När man avslutat Vigiliamåltiden drar familjens giftasvuxna flickor fram strån av den halm som ligger under bordsduken. Fick man ett grönt strå betydde det att man skulle gifta sig under det kommande året, fick man ett gult strå var giftermålet fortfarande lite avlägset. Var strået torrt och grått betydde det att flickan skulle förbli ogift ungmö livet ut.

Den väna jungfrun födde Jesus i ett stall och bäddade ned honom i hö som var som liljor. På dessa blommor lade hon det fattiga barnet, Gud. Det var en märklig tid när "Blomman från Nasaret" lades på hö som förvandlats till ljuvliga liljor. Ännu märkligare var att Herren Jesus, som förvandlats till eld inte brände upp höet. "O hö, varför glödde du inte och värmdes Herren Jesus?" Inte genom lidande (törnen) utan från hö växte liljan upp på grund av Adams synd. O du välsignade hö som Jesusbarnet vilade på".

o [ɔ], ó och u [u], y [i], c [ts], ch [x], cz [tʃ], ci före vokal [tɕ], dz[dz], dz uttalas [ts] i slutet av ord, dz och dzi framför vokal [dʒ] men uttalas [tx] före konsonant, k före vokal [c], ł uttalas som w i engelska "way" [w], rz och ż [ʒ], sz [ʃ], s [ç], z [z] men som [s] före konsonant och i slutet av ord

Uttal av ą och ę:

- före ch [x], f, h [x], rz [ʒ], sz [ʃ], ś [ç], w [v], z [z], ź [z], ż [ʒ] uttalas ą [õ] och ę [ɛ]

- före d och c uttalas ą [on] och e [en]

- före ł uttalas ę [e]

- i slutet av ord uttalas ę [e]

Att sjunga: *Lulajze, Jezunia* (ur *Treasured Polish Songs/Polanie Publishing*), *W zlobie lezy* (Bok nr 54), *Lulajze, Jezunia - Somna i ro, mitt barn* (Bok nr 15), *O Gwiazdo Betlejemska - I Betlehem lyste en stjärna* (Bok nr 1), *Mizerna cicha* (Bok nr 1), *Gdy sliczna Panna - Lyssna min kära* (Julsånger från Polen del 1/SK-Gehrmans), *Ach, ubogi zlobie - I det låga stallet* (Bok nr 1), *A cóś z ta Dziecina - Jesubarnet lilla* (Julsånger från Polen/SK-Gehrmans).

Śliczna panienka - Halmen i krubban finns med pianomomp i bl.a. Tema jul, Gehrmans och i Melodier kring jul/Gehrmans finns det instrumentalstämmor till den.

ŚLICZNA PANIENKA

1. Śliczna Panienska Jezusa zrodziła,
W stajni powiwszy, siankiem Go okryła.
O siano, siano, siano jak lilija,
na którym kładzie Jezusa Maryja

2. Czemuż litości nie masz, Panno droga,
żeś w liche siano uwinęła Boga:
O siano, siano, siano kwiecie drogi,
Gdy się na tobie kładzie Bóg ubogi.

3. Dziwna na świecie stała się odmiana,
Że nazarejski kwiat wrzucon do siana:
O siano, siano, co ci się zdarzyło,
Że będąc sianem w kwiat się zmieniło?

4. Lecz to dziwniejsza, że Pan ogniem bywszy,
W siano się ukrył, siano nie spaliwszy:
O siano, siano, czemu nie gorejesz,
Czemu przynajmniej Pana nie zagrzejesz?

5. Już to nie w cierniu ten kwiat lilijowy,
Lecz z siano wyrósł przez grzech Adamowy:
O siano, siano, o błogosławione,
Na którym Jezus-Dziecię jest złożone.

HALMEN I KRUBBAN

1. Jungfru Maria lägger barnet varsamt,
varligt i halmen där den är som mjukast.
./. Halmen i krubban doftar så som liljor!
Halmen ger värme. Jesusbarnet sover. ./.

2. Varför, Maria, finns hans bädd i stallet?
Fanns det ej härbre någonstans i staden?
Halmen i krubban ...

3. Genom ett palmblad ovanför i taket
skiner en stjärna, strålar ner på gossen.
Halmen i krubban ...

4 Jungfru Maria lägger sej vid barnet.
Tar det i famnen, skyddar det mot ljuset.
Halmen i krubban ...

5. Säg mig, Maria, säg mig vad du tänker!
Tyst är Maria. Hon och barnet sover...
Halmen i krubban ...

Svensk text: Mart Saving

Sliczna Panienka

Halmen i krubban

Svensk text: Mart Saving

Folklig polsk visa



1. Śli - czna Pa - nien - ka Je - zu - sa zro - dzi - la Wstaj ni po - wi wszy,
1. Jung - fru Ma - ri - a läg - ger bar - net var - samt, var - ligt i hal - men
2. Var - för, Ma - ri - a, finns hans bädd i stal - let? Fanns det ej här - bre
3. Ge - nom ett palm-blad o - van - för i ta - ket ski - ner en stjär - na,

7



Sian - kiem Go o - kry - la O, sia - no, sia - no, sia no jak li -
där den är som mju - kast. Hal - men i krub - ban dof - tar så som
nå - gon - stans i sta - den?
strå - lar ner på gos - sen.

12



li - ja, Na któ - rym kla - dzie Je - zu - sa Ma - ry - ja.
lil - jor! Hal - men ger vår - me. Je - sus - bar - net so - ver.